

## אילו יהודי היה יודע..

רות רבה ה' ו':

אמר רבי יצחק בר מריון: בא הכתוב ללמדך, שאם אדם עושה מצווה יעשנה בלבב שלם. (וי'ג' בלבב שמח'). שאלו היה ראובן יודע שהקדוש ברוך הוא מכתוב עליו (בראשית ל"ז) וישמע ראובן ויצילו מידם - בכתפו היה מוליכו אצל אביו. ואילו היה יודע אהרן שהקב"ה מכתוב עליו (שמות ד') "הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בליבו" - בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו.

ואילו היה יודע בעז שהקדוש ברוך הוא מכתוב עליו "ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותותר" - עגלות מפוטמות היה מאכילה.

רבי כהן ורבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי: לשעבר היה אדם עושה מצוה והנביא כותבה, ועכשיו כשאדם עושה מצוה מי כותבה? אליהו כותבה, ומלך המשיח והקדוש ברוך הוא חותם על ידיהם. הדא הוא דכתיב: (מלאכי ג') אז דברו יראי ה' איש אל רעהו וגו'.

פירוש יפה תואר לרב שמואל יפה אשכנזי:

שאלו היה ראובן יודע כל. אין הכוונה שאם היו יודעים שכבודם ישגא ע"י מה שנכתבים מעשיהם בספר היו מתאמצים יותר במצוה זו. כי זה רחוק לומר אשר השלמים האלה יעשו טוב וחסד למען הכבוד. אבל הכוונה היא כי אם ידעו אשר מעשיהם יקומו למשמרת לדורות הבאים שילמדו מהם לעשות כמעשיהם אז התגברו עוד לעשות למען יתגברו גם הדורות הבאים הרואים מעשיהם כתובים בספר ויעשו כמוהם.

ואף כי המעשה הטוב מצד עצמו היה יקר בעיני השלמים. מ"מ יש לפעמים סבות שונות המניעות גם את החרדים על דבר ה' לעשות הטוב בשלימותו. הא' שיקומו עליו אנשים רעים ביד רמה ויפריעוהו במעשיו. ולזה מביא מראובן שלא טען את אחיו בכתפו כי פחד פן ימנעוהו אחיו. אמרם אם ידע כי הוא יקום לאות ולזוגמא לדורות אז לא בקש תחבולה להציל את יוסף אבל מסר את נפשו על הדבר הזה והטעינו על כתפו להצילו. הב' היא שיפחד פן ילעגו עליו וכמ"ש הטור או"ח בראש ספרו. ולכן להסתתר מפני הלצים יעשה הטוב באופן שלא תשלוט עליו העין וע"ז מביא מאהרן כי אם ידע אשר מעשהו יהיה לאות ולמשל לדורות הבאים לעשות כמוהו אז לא פנה אל הלצים הלועגים עליו ויצא בתופים ובמחולות אף כי בזה נתן מקום ללצים להתלוצץ. הג' היא מפני שוט לשון שיאמרו עליו כי כוונתו ליוהרא ורק להתגאות בקהל יעשה הטוב וע"ז מביא מבועז אף שהיה נתן מקום לבעלי לשון והולכי רכיל לאמר כי חפץ בגערה הזאת ולכן קרב אותה אליו בכל זאת אם ידע כי הוא יהיה דוגמא לדורות אז האכילה פטומות ולא שם לבו אל החושדים אותו בזה. תכלית הדברים כי ר"י בא ללמדנו שלעולם ישתדל אדם לעשות טוב וחסד. ואל ישים לבו למניעות שונות אשר ימנעוהו מהם:

שפת אמת וארא תרל"א:

שמעתי מא"ז מו"ר זצלה"ה עמ"ש במדרש אלו ה' יודע ראובן שהל' יכתוב עליו למען הציל כו' על כתיפו ה' מביאו כו', וח"ו שה' עושה מפני הכבוד שיעיד עליו הכתוב. רק אלו ה' יודע שהדבר נוגע כל כך שהל' יכתוב כו' עכ"ד.

## פסחים סח:

א"ר אלעזר הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מ"ט יום שניתנה בו תורה הוא ...  
רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי לי עגלא תלתא אמר אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף  
איכא בשוקא.

רש"י: אי לאו האי יומא - שלמדתי תורה ונתרוממתי הרי אנשים הרבה בשוק ששמן יוסף ומה  
ביני לבינם:

## מאמרי הראיה/לד' ולכם

"א"ר אלעזר: הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם. מאי טעמא? יום שנתנה בו תורה הוא...  
מפני מה הטעם שהוא יום שנתנה בו תורה מחייב הוא להודות דבעינן נמי לכם יותר מימים  
קדושים אחרים? מפני שמן התורה הקדושה הגדולה והרחבה, תורת ד' צור כל העולמים,  
אנו יודעים איך לקדש את הלכם ואיך להבין שגם הלכם באמת אינו לכם נבדל אלא לד' הוא.  
לולא התורה שנתנה לנו, אם לא ההוא יומא דקא גרים, היה באמת הלכם נפרד מהלד' פירוד  
תהומי, אבל בא היום הגדול היום שנתנה בו תורה והעביר אותנו מעל לגבולי הפירודים הללו,  
ויודעים אנו ממקורה של תורה דוקא דבעינן נמי לכם.

ומהלכם של הפרט אנו מציצים על הלכם של הכלל כולו, הלכם של כלל ישראל, ואנו מעלים  
אותו, מקדשים אותו ומאחדים אותו עם הקדושה של הלד' באין מחיצות מבדילות רק ביחודא  
שלים בשם כל ישראל. מתוך ההבטה, בשפופרת קודש זאת, הנתנת לנו מהיום-שנתנה בו  
תורה, על האופק הרחב של כלל האומה בארץ ישראל ובגולה, הגנו באים לצפיית מרחקים.  
לקדש את הלכם הכללי. אל נא נביט בעיני חול על כל מה שמחזק את הכח הכללי, את כל  
מה שמאגד אותו, את כל מה שנותן לו כח ועצמה לעמוד נגד כל הגלים הסוערים לבלע אותו.  
נלמוד ונלמד שברוכה היא לנו כל יד המושיטה עזרה ותקומה לישראל בכל מקום ובכל מצב,  
כל מפעל המחיה גם את הלכם של האומה השבורה והדויה שדם שותת מכל אבריה  
המפורקים ועצמותיה המפוצחות. מקדים נא אנחנו את ברכת השלום לכל דורש טוב לישראל,  
נקדש נא את הלכם הכללי, את הלכם אשר באמת לד' הוא!...  
ואז יקויים חזון הנבואה "כי נחם ד' ציון נחם כל חרבותיה וישם מדברה כעדן וערבתה כגן ד'  
ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה" במהרה בימינו אמן.